

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ У ХХІ СТОЛІТТІ

Малинівська Л.І.

Житомирський державний університет ім.І.Франка кафедра охорони праці та цивільної безпеки

Розвиток подій на планеті, у світі, поставив перед людством проблему виживання як у буквальному, так і у фігуральному контексті. Сучасне суспільство несе значні матеріальні й людські втрати від нещасних випадків, техногенних аварій, катастроф, стихійних лих. В усьому світі все більш увага приділяється питанням безпеки людини: аналізуються підсумки різних видів трудової діяльності, вивчаються проблеми виробничої безпеки й охорони навколишнього середовища, розглядаються теоретичні питання захисту від небезпек природного, техногенного й соціального походження. Потреба у безпеці на сьогодні є другою після фізіологічних потреб людини. Іде інтенсивний пошук шляхів формування навичок безпечної поведінки та здорового способу життя людини.

Різноманітна продуктивна діяльність людини призвела нині до глобальної екологічної кризи.

За такої ситуації запобігання забрудненню навколишнього середовища, рішуча відмова від стихійного впливу на нього – це насамперед моральна проблема, вирішення якої потребує достатнього рівня екологічної культури. Носієм цієї культури може бути тільки людина зі сформованим безпечним типом поведінки. У сучасному суспільстві формування такої особистості здійснюється під впливом багатьох чинників.

Метою формування безпечної поведінки є розвиток в особистості стійких морально-вольових якостей, які сприяють вихованню культури людини щодо безпеки, потреб, почуттів, навичок і звичок безпечного життя; залучення до участі у практичній діяльності. Виховання зазначених якостей починається з сім'ї. Тому першим чинником формування безпечної поведінки особистості визначено сімейне виховання. П.Ф. Лесгафт зазначив, що сім'я є одним із найголовніших чинників у вихованні дитини. Він нерідко наголошував, що формування шкідливих звичок починається в сім'ї: „Спочатку цукерка з ромом, за нею вже ром з цукеркою, а далі вже самісінький ром”. На його думку, для продуктивної праці потрібні нормальні умови життя без усяких збудників, як, наприклад, горілка, тютюн і ціла низка отруйних страв, які вживають і дорослі, і діти, щоб задурити себе або підбадьорити свій виснажений організм.

Наступним чинником є засоби масової інформації (ЗМІ), які стали невід'ємною частиною культури сучасного суспільства. Саме ЗМІ мають у своєму розпорядженні невичерпні можливості як позитивного, так і негативного впливу на свідомість людей, формування у них моральних якостей, громадянської активності, зразків безпечної поведінки, ставлення до порушень закону тощо. Серед позитивних чинників впливу ЗМІ варто виділити: доступ до корисної інформації, сприяння спілкуванню, реклама здорового способу життя та культури безпеки.

Таким чином, з огляду на критичний стан в Україні у сфері формування культури безпеки, з одного боку, та недосконалість організаційно-управлінської системи – з іншого, вважається за необхідне переглянути державну політику у цій сфері, а саме: вжиття заходів, спрямованих на формування правильної соціальної позиції особи щодо власної безпеки, мотивацію її безпечної поведінки в побуті, на виробництві та в інших сферах життєдіяльності, засвоєння певних знань та умінь з акцентом на запобігання можливих ризиків та загроз здоров'ю та життю як необхідної умови безпечного способу життя, вважаємо за доцільне таке.

Список літератури:

1. Биченок М. М. Ризики життєдіяльності у природно-техногенному середовищі / М. М. Биченок, С. П. Іванюта, Є. О. Яковлев. – К.: Ін-т пробл. нац. безпеки Ради нац. безпеки і оборони України, 2008. – 160 с.

2. Журба К. О. Виховання духовності у підлітків в сучасній українській сім'ї і школі: дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / Журба Катерина Олександрівна. – К., 2000. – 261 с.
3. Зоріна, М. О. До проблеми визначення актуальності й особливостей формування культури безпеки життєдіяльності // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2010. – № 8. – С. 149–153.
4. Проблеми впровадження культури безпеки в Україні: аналіт. доп. / Ю. М. Скалецький, Д. С. Бірюков, О. О. Мартюшева, Л. Д. Яценко. – К.: НІСД, 012. – 56 с.
5. Русова С. Ф. П. Лесгафт і його педагогічні ідеї / С. Ф. Русова // Вибрані педагогічні твори. – Київ: Либідь, 1997. – Т.1. – С. 133–141.
6. Лозовська Любова Чинники формування безпечної поведінки людини у ХХІ столітті // Zrównoważony rozwój - Debiut naukowy 2011 / redakcja naukowa Teresa Jemczura, Henryk Kretek. – Racibórz, 2012. – С. 277-285.